

PROCEDURA POSTĘPOWANIA PO EKSPOZYCJI ZAWODOWEJ NA ZAKAŻENIE WIRUSAMI HIV, HBV, HCV

na Wydziale Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu

I. CEL

Zapewnienie przeprowadzenia właściwego postępowania poekspozycyjnego u pracownika/studenta po wystąpieniu u niego ekspozycji zawodowej na zakażenie wirusami HIV, HBV, HCV.

II. PRZEDMIOT

Przedmiotem procedury jest schemat postępowania poekspozycyjnego, jaki należy przeprowadzić po wystąpieniu ekspozycji na zakażenie wirusami HIV, HBV, HCV.

III. DEFINICJE

Ekspozycja zawodowa na zakażenie HIV, HBV, HCV – wystąpienie podczas wykonywania obowiązków służbowych u osoby zatrudnionej w danej placówce następującego zdarzenia:

- naruszenie ciągłości skóry poprzez zakłucie, zadrapanie lub skaleczenie narzędziem zabrudzonym materiałem zakaźnym;
- kontakt materiału zakaźnego z uszkodzoną skórą (otwarte rany, skaleczenia, pęknięcia, zdrapania, otarcia naskórka);
- kontakt materiału zakaźnego ze śluzówką lub spojówkami (zachłapanie materiałem zakaźnym śluzówek lub spojówek);
- długotrwały kontakt nie uszkodzonej skóry z dużą ilością zakaźnego materiału.

Materiał zakaźny – krew, płyn mózgowo - rdzeniowy, płyn opłucnowy, płyn otrzewnowy, płyn owodniowy, płyn osierdziowy, płyn maziowy, mleko kobiece, wydzielina pochwy, nasienie, inny płyn zawierający domieszki krwi.

IV. POSTĘPOWANIE PO EKSPOZYCJI

A. PIERWSZA POMOC

W przypadku kontaktu materiału zakaźnego z uszkodzoną skórą należy:

- przemyć skórę wodą z mydłem,
- nie tamować krwawienia, nie uciskać brzegów rany,
- zdezynfekować preparatem niealkoholowym
- zranione miejsce zabezpieczyć opatrunkiem wodoszczelnym.

W przypadku kontaktu materiału zakaźnego ze śluzówkami lub spojówkami należy:

- przepłukać błony śluzowe i spojówki wodą lub solą fizjologiczną

B. POWIADOMIENIE O EKSPOZYCJI

Natychmiast po ekspozycji należy:

1. Fakt wystąpienia ekspozycji zawodowej na zakażenie wirusami HIV, HBV, HCV **należy zgłosić przełożonemu oraz głównemu specjalście ds. BHP**
2. *Indywidualną kartę ekspozycji zawodowej na zakażenie wirusami HIV, HBV, HCV* (Załącznik 1 do procedury) wypełniają: osoba eksponowana, świadkowie zdarzenia (ekspozycji) i przełożony osoby eksponowanej.
3. Przełożony kieruje osobę eksponowaną (Załącznik Nr 2 do procedury) do lekarza Oddziału Chorób Zakaźnych lub Poradni Chorób Zakaźnych Szpitala SPZOZ w Siedlcach, przy ul. Starowiejskiej 15.
4. Przełożony osoby eksponowanej powiadamia służby BHP.
5. Lekarz Oddziału Chorób Zakaźnych/Poradni Chorób Zakaźnych wdraża postępowanie profilaktyczne (Załącznik 3 do procedury), a **następnie przekazuje dokumentację medyczną osoby eksponowanej lekarzowi sprawującemu dalszą opiekę profilaktyczną nad daną osobą do dalszej obserwacji.**
6. Lekarz przejmujący opiekę nad osobą eksponowaną prowadzi dalszą obserwację przez sześć miesięcy.

C. WYKONYWANIE BADAŃ

Badania laboratoryjne u osoby eksponowanej na zakażenie HIV, HBV, HCV

1. W każdym przypadku ekspozycji zawodowej pobierana jest od osoby eksponowanej krew na badania serologiczne w kierunku zakażenia wirusami HIV, HBV, HCV.
2. Przed pobraniem badań lekarz:
 - informuje osobę badaną o konieczności wykonania badania,
 - uzyskuje pisemną zgodę na pobranie krwi i wykonanie badań w kierunku HIV, HBV, HCV (Załącznik 4 do procedury),
 - uzyskaną zgodę włącza do dokumentacji medycznej.
3. Z pobranej krwi wykonuje się następujące badania:
 - anty HIV Ab-test IV generacji
 - HBsAg, HBcAb
 - u osób szczepionych p/WZW B, także anty HBs,
 - anty HCV,
 - w przypadku zastosowania leków antyretrowirusowych (badania w dniu włączenia leków, po 2 tygodniach stosowania leków przeciwwirusowych oraz w każdym innym terminie, jeśli to konieczne):
 - morfologia krwi,
 - aminotransferaza alaninowa ALT,
 - aminotransferaza asparaginowa AST,
 - mocznik,
 - kreatynina,
 - test ciążowy (w przypadku kobiet w wieku rozrodczym).
4. Krew na badania u osoby eksponowanej należy pobrać przed podaniem leków, szczepionek czy immunoglobulin.

Badania laboratoryjne u osoby będącej potencjalnym źródłem zakażenia.

1. W każdym przypadku ekspozycji zawodowej pobierana jest krew na badania w kierunku zakażenia wirusami HIV, HBV, HCV od osoby będącej potencjalnym źródłem zakażenia.
2. Przed pobraniem badań lekarz:
 - informuje osobę badaną o konieczności wykonania badania,
 - uzyskuje pisemną zgodę na pobranie krwi i wykonanie badań w kierunku HIV, HBV, HCV (Załącznik 7 do procedury),
 - uzyskaną zgodę włącza do dokumentacji medycznej.
3. Z pobranej krwi wykonuje się następujące badania:
 - anty – HIV Ab-test IV generacji,
 - HBsAg
 - anty HCV
 - jeśli pacjent jest HIV (+) i leczony antyretrowirusowo - HIV RNA

D. POSTĘPOWANIE MEDYCZNE UKIERUNKOWANE NA ZAPOBIEGANIE POSZCZEGÓLNYM ZAKAŻENIOM

1. Zapobieganie zakażeniom HIV

Profilaktyczne postępowanie zapobiegające zakażeniom HIV wdraża się w następujących przypadkach, gdy:

- osoba będąca źródłem zakażenia jest zakażona wirusem HIV;
- u osoby będącej źródłem zakażenia nie możemy wykluczyć zakażenia wirusem HIV (brak badań lub niemożliwość przeprowadzenia tych badań).

W tym przypadku należy:

- uzyskać zgodę osoby ekspozowanej na zastosowanie leków antyretrowirusowych, tj. TDF/FTC (Tenofovir/Emtrycytabina) + Darunavir + Ritonavir, które są dostępne przez całą dobę w Oddziale Chorób Zakaźnych oraz przekazać informację o skutkach ubocznych stosowanych leków antyretrowirusowych (załącznik nr 5);
- w przypadku konieczności kontynuowania profilaktyki antyretrowirusowej, **po wstępnym zaopatrzeniu w leki osobę ekspozowaną skierować do Poradni Chorób Zakaźnych SPZOZ w Siedlcach przy ul. Starowiejskiej 15**
- osobie ekspozowanej wydaje się taką ilość leku, jaka jest konieczna do przyjmowania do czasu wizyty kontrolnej;
- profilaktykę przeciwko zakażeniu HIV wdraża się jak najszybciej - najlepiej do 4 godzin po ekspozycji, najpóźniej do 48 godzin; w wyjątkowych przypadkach do 72 godzin.

Monitorowanie zakażenia HIV u osoby ekspozowanej - po 4 i po 8 tygodniach od ekspozycji.

Czas trwania leczenia antyretrowirusowego wynosi 28 dni.

2. Zapobieganie zakażeniom poekspozycyjnym HBV

Osoba ekspozowana, jeżeli była szczepiona powinna posiadać dokument potwierdzający szczepienia p/WZW typu B.

1. W zależności od statusu serologicznego źródła ekspozycji i osoby ekspozowanej oraz wcześniejszych szczepień u osoby ekspozowanej
 - podanie szczepionki p/WZW typu B,
 - podanie immunoglobuliny anty HBS:
 - osobie nieszczepionej,
 - osobie szczepionej, gdy miano anty HBS < 10 IU/l,
 - osobie szczepionej wielokrotnie z brakiem odpowiedzi poszczepiennej (2 dawki immunoglobuliny w odstępie 1 miesiąca).
2. W przypadku, gdy osoba ekspozowana była szczepiona p/WZW typu B i u której stwierdza się stężenie przeciwciał Anty-HBs > 10 IU/ml, nie ma potrzeby wdrażania szczepienia.
3. Czas rozpoczęcia profilaktyki
 - **szczepienie do 7 dni** (gdy stosowana profilaktyka czynno - bierna, jednocześnie z immunoglobuliną),
 - **immunoglobulina** - zgodnie z ChPL, np. **Gamma anty HBS 1000j.m do 48 godzin** od ekspozycji.

Monitorowanie HBsAg i antyHBc total po 6 miesiącach od ekspozycji.

3. Zapobieganie zakażeniom poekspozycyjnym HCV

Nie ma swoistego postępowania poekspozycyjnego zapobiegającego zakażeniom HCV. Postępowanie polega jedynie na monitorowaniu osoby ekspozowanej:
ALT i HCV-RNA po 4 tygodniach od ekspozycji.

Główny Specjalista
ds. bezpieczeństwa i higieny pracy

dr inż. Wiesław Czeluściński

W. Czeluściński
In. 03.09.2024

DZIEKAN
Wydziału Nauk Medycznych
i Nauk o Zdrowiu

dr hab. n. med. J. Roduśki
prof. zwyczajny

J. Roduśki

DANE OSOBY BĘDĄCEJ ŹRÓDŁEM ZAKAŻENIA (wypełnia przełożony)

Nazwisko i imię

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adres zamieszkania

.....
data i podpis przełożonego

Badania laboratoryjne osoby będącej źródłem zakażenia

Rodzaj badania	Data skierowania	Data otrzymania	Wynik
HBsAg			
antyHCV			
antyHIV			
Inne			

ŚWIADKOWIE ZDARZENIA (wypełnia świadek)

Nazwisko i imię

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adres zamieszkania

Potwierdzam wystąpienie wyżej wymienionego zdarzenia.

.....
data i czytelny podpis świadka

Nazwisko i imię

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adres zamieszkania

Potwierdzam wystąpienie wyżej wymienionego zdarzenia.

.....
data i czytelny podpis świadka

Załącznik 1 do procedury

**INDYWIDUALNA KARTA EKSPOZYCJI ZAWODOWEJ NA
ZAKAŻENIE HIV, HBV, HCV**

CZĘŚĆ I

DANE OSOBY EKSPONOWANEJ (wypełnia osoba eksponowana)

Nazwisko i imię

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adres zamieszkania

Data ekspozycji: godzina dzień miesiąc rok

Zawód.....

Miejsce pracy.....

Rodzaj materiału zakaźnego

Eksponowana część ciała

Sposób ekspozycji

Czynności, podczas których doszło do ekspozycji

Opis zdarzenia

Zastosowane postępowanie miejscowe po ekspozycji u osoby eksponowanej

..... godzina zastosowania

Środki ochrony osobistej stosowane w trakcie ekspozycji (zakreślić właściwe):

- rękawiczki • okulary ochronne • gogle • osłony na twarz • maski • fartuchy ochronne
- kalosze • inne

Szczepienia przeciw WZW typu B

.....
data i podpis osoby eksponowanej

Załącznik 2 do procedury
(wypełnia przełożony)

.....
pieczętka Zakładu

SKIEROWANIE DO LEKARZA PORADNI CHOROÓB ZAKAŻNYCH/ODDZIAŁU CHOROÓB ZAKAŻNYCH

W związku z wystąpieniem u pracownika
ekspozycji zawodowej na zakażenie HIV, HBV, HCV proszę o przeprowadzenie
postępowania poekspozycyjnego zgodnie z procedurą.

Osoba kierująca

.....
data i podpis przełożonego